

מיכתבים

אופטימיסט בבורסה

על טיבם של מונחי-בורסה (ז'ורנון נוצר כדי לתת רגשי-נחיתות לאח"ריס"י, "מה הם אומרים", העולם הזה 27.4.88).

כמו דניאלה שמי גם אני אינני מבינה בבורסה, אבל כאשר איתן אבניאון, מחברו של המילון הפיננסי החדש, הודיע לה שרוב בבורסה הוא פסימיסט ושור הוא אופטימיסט, הסתקרנתי ואחר חקירה קצרה גיליתי מה מסתתר מאחורי מושגים אלה.

דרכו של רוב לשעוט כשראשו כלפי מטה (פסימיסט! ברור!) ודרכו של שור — כשראשו מוטה כלפי מעלה (אופטימיסט!).

דינה מרגוליס, ירושלים

בילבול ראשי-התיבות

עוד על ראשי-תיבות (מיכתבים), העולם הזה 10.2.88. והלאה).

העניין הזה עם ראשי-התיבות, ההולכים ומש-תלטים על חינו, איננו כל כך פשוט. לפעמים הוא די מבלבל.

ראיתי באחד העיתונים, בקשר למעצרים של

הולדתה ה-31 מתנה משונה למדי מזוג ישראליים: שלושה קונדומים.

אך, לעומת זה, מפיקת סלובודיה קיבלה ליום הולדתה ה-40 מזוג יוצאי-צרפת (אנס פלאטר שרון ובעלה) מתנה יותר עניינית: שטיחיקור בעיצובו של סלברוד ראלי.

רננית כהן, נתניה

המשתיל הראשון

על זהותו של משתיל הכליות הרא-שון בארץ (נוולד פעמיים", העולם הזה 20.4.88).

הניתוח הראשון של השתלת כליה בארץ בוצע על-ידי הפרופסור מוריס לוי בבית-החולים ביליטון והריני מצרף תרפיס של המאמר שאותו פירסמנו לאחר השתלת הכליה הראשונה שבוצע ע"י בארץ, ב-12 לדצמבר 1964 (ראה גלופה). פרופסור ר' רוזנבלד, המרכז הרפואי ביליטון, פתח-תיקווה

האותיות הקטנות

על דימויו קל בשמותיהם של שני

הרפואה
HAREFUAH

ענתון ההסתדרות הרפואית
THE ISRAEL MEDICAL ASSOCIATION

October 15th, 1965 PP. 271-273 ע"פ

ב"ר ס"ט. חוב' ה. י"ט בתשרי תשכ"ו

השתלת כליה בחולה רלקת כליות כרונית משפחתית
מאת מ. לוי, ד. אשכול, י. רוזנבלד, ס. נתן, חיה מורנו, ה. גורשיון ויא. החסרים.

ר"ח הרופאים על ההשתלה הראשונה
פרופסור מוריס לוי, בבית-החולים ביליטון

עורכי דרך הניצוץ, כי כמה מהם היו, בעבר, חברים בלק"ם.

גרהמתי. מה לאלה וללישכה לקישר-רמזע (סוכנות-הריגול של רפי איתן) ורק אז גיליתי כי ללק"ם יש מירוש נוסף, נוצר יותר, לפחות כאשר מדובר באנשי דרך הניצוץ: ליגה קומוניסטית מהפכנית.

עזרד קאופמן, אילת

זיכרונות מבית-אבא

ועוד על ראשי-תיבות.

אם יש לקוראים עוד כוח לנושא ראשי-התיבות, אני מוכן לתרום את תרומתי.

סבי המנות, איש דתי מאוד, הקפיד תמיד לדבר על כלייה-קורש בבית-הכנסת שלו בלשון ראשי-תיבות. הוא כינה אותם, במקובל אצל רתיים רבים, רח"ש — רכנים, חוננים, שמשים.

חורז מזה קרוב-מישפחה רחוק שלי, שעשה באחרונה חיל בתעשיית-היי, יהונתן תשבי, בעל יקבי הברון בשומרון, מגיין שם מישפחתו?

מן העובדה שמישפחתו היתה המישפחה הרא-שונה שהתיישבה בשעתו, בסוף המאה הקודמת, בשפיה ולכן נסלה לעצמה את השם תשבי: תושבי שפיה בארץ-ישראל.

משה שטרן, רחובות

חמילניצקי. טיטוס ושות'

על כמעט-תגובה של ראש לישיבת עורכי-הדין (תשקיף", העולם הזה 27.4.88).

מזל שבינתיים נפגש ראש לישיבת עורכי-הדין רק עם מישלחת מישפטנים ספרדיים ואז הוא התאפק, בקושי, מלהוכיח לדם את האינקוויזיציה בתגובה על שאלותיהם המביכות בקשר למצב בשטחים הכבושים.

כאשר הוא ייפגש עם אוקראינים, ודאי יתאפק בקושי מלהוכיח את בוגדן חמילניצקי, מפרעות ת"ח, ואם חלילה ייתקל באיטלקים הוא גם יצטרך להתאפק על טיטוס.

יחי זיו, רמת-חן

קונדומים או שטיח?

על טיבן של מתנות יום-הולדת (ל"י-לות ישראל", העולם הזה 27.4.88).

אין מה לדבר. תרבות מתנות היא, בכל זאת, עניין של גיאוגרפיה.

לפי העולם הזה קיבלה רוגמנית אחת ליום

קניא יני.

אילו היתה תנועת-התחייה, כמות שהיא, קיימת ופועלת בצרפת, בדנמארק, בגרמניה או באיטליה, לא היה איש מהסס לקרוא לה. ניאר פאשיסטית", ויתכן שמישהו היו גם משמיטים את הניאר.

האם מותר לעשות כך בישראל? מובן שכל זה נכון שיבעתיים כלפי מאיר כהנא וחבורתו, הדורשים לגרש מהארץ 2.2 מיליון פלסטינים שנולדו בה.

בריו לפני בית-המישפט העליון קבע נציג המדינה כי כהנא רוגל במהדורה חדשה של חוקי-נירנברג. חוקים אלה היו הסמל המובהק ביותר של המישטר הנאצי בגרמניה. אם נכון הדבר, הרי צריך גם כהנא להיקרא "ניארנאצי", או אף "נאצי" סתם. אם הנאצים המקוריים החילו חוקים אלה על היהודים, וכהנא רוצה להחילם על הערבים, אין בכך הברל של מהות. מה גם שיש דימיון מדהים, ולעיתים נדמה שאף מדוע ומכוח, בין הסמלים והסימנות של חסידי אדולף היטלר ובין סיסמותיו וסמליו של כהנא.

הבעייה היא שאין הגדרה מדעית קבועה ומוסכמת למושגים אלה.

לכאורה, התוארים "פאשיסטים" ו"נאצים" היו שייכים לתנועות-מסויימות בארצות מסוימות בתקופה מסוימת.

השם "פאשיזם" הוטבע על-ידי בניטו מוסוליני באיטליה, והוא נובע מן ה-"פאשוס", סמל הסמכות ברומא העתיקה. הפאשוס היה מורכב מגרון (סמל הכוח) וורדים (סמל האהדות) — כל אחד מהם שביד, אך ביחד הם בלתי-שכירים.

השם "נאצים" הוא כינוי עממי גרמני, קצור ומוסכמת למושגים אלה.

זאך-מדי להרמן נורש את הפועלים

השם האריך של "מיפלטגת-הפועלים הנאצינול-סוציאליסטית של גרמניה".

לפני שכוח הזרמן לי להתנוכח בהאמבורג עם פרופסור גרמני למדעי-המדינה על הגדרת הפאשיזם. בהיעדר הגדרה מרויגת, הצעתי

לכנות כך תנועה שיש בה היסודות הבאים: לאומנות קיצונית, תחושה של "עם-אדוני", חילול המוות בזכותיהם של לאומים אחרים, פולחן האלימות, גישה ריגשית, שלילת האופי הדמוקרטי של המדינה.

אם נכונה הגדרה זו, היא חלה על כהנא, הדוגל ב-"מדינת-הלכה" שהיא אנטי-דמוקרטית במהותה. רוב היסודות האלה קיימים גם בתנועת-התחייה.

הגדרתה הסופית תלויה בהערכת נאמנותה לדמוקרטיה — לא במילים, אלא במעשים. אני כשעלעמי ממקפק בה מאוד.

על כל פנים, הדבר אינו צריך להיות תלוי בנוסחות-לב ובדירה-פוליטית. המינוח חייב להיות אובייקטיבי, כדי למסד מידע אובייקטיבי ככל האפשר.

האפשר.

כפי שהסברנו לאיחת במדור זה, העולם הזה משתדל להקפיד על מינוח נכון. הוא מודע לכך שאפשר לייץ ולעוות מידע על-ידי יצירתם לכלים לשוניים מסויימים.

ברור שיש הברל גדול בין התקפת-קומנדו על מטולה ובין התקפת-מחבלים על מטולה, או בין תדירת אנטי-גרילה לישראל כדי לשחרר את חבריהם ובין תדירת טרוריסטים לשם פיגועי-מיסה". מבחינת העובדות — אלה הם אתם המאורעות עצמם. אך מבחינת ההשפעה על הקורא וקליטת המידע, הרבדים שונים מאוד.

אות הבעיות הקשות לגבי המינוח היא השימוש בתוארים "פאשיסטים" ו"נאצים".

יש בארץ רתיעה חזקה מאוד מפני השימוש במילים אלה לגבי יהודים בכלל, וישראלים בפרט. מובן הנאצים היו פאשיסטים.

הנאצים והגו שישו מיליון יהודים. לא יתכן כי יהודי יהיה, על כן, נאצי או פאשיסט.

לא מכבר השיג הפוליטיקאי הצרפתי זאך-מדי להרמן הישג מרשים בכחידות לנשיאות בארצו. הוא התקרב ל-15% של הקולות.

בשכוע שעבר השיגה תנועה בעלת השקפות דומות הישג מרשים בכחידות בדנמארק.

העיתונות הישראלית לא היססה לקרוא ללהי פו. "ניארפאשיסט", וגם סתם "פאשיסט".

מדיע להרמן מבסס את תעמולתו על הסתה פרועה נגד זרים, ובעיקר נגד הפועלים הזרים שבאו לצרפת מצפון-אפריקה. הוא הכחיש אמנם שהוא אנטי-שמי, אבל את השקפתו האמיתית השפך כאשר טען כי השואה לא היתה אלא "פרט אחד" במילימת-העולם השנייה.

יהודי צרפת, כמעט פהאחד, החליטו שזוהי

הערה אנטי-שמית, שבאה לגמור את השואה, פשע חר-פעמי בתולדות העת החדשה.

משוםכך אין ליהודים ולישראלים שום היסוס להגדיר את להרמן כ-"פאשיסט", והוא הדין לגבי פוליטיקאים ותנועות בעלי מגמות דומות בארצות אחרות.

אך אם להרמן הוא ניארפאשיסט, איזו הגדרה מתאימה לגאולה כהן וליובל נאמן, למשל?

בהעדיף של תנועת-התחייה דרש יובל נאמן, האיש מס' 1 בתנועה, לגרש מתחומי הארץ את כל הפליטים הפלסטינים, כחצי מיליון במיספר.

גאולה כהן שתפה לריעה זו.

להרמן רובק על היצרים השפלים ביותר של שינאת-הזר, של לאומנות בלתי-מרוסנת, של הסתה נגד המיעוט הלאומי בתוך המדינה ונגד עמים אחרים שמוחוץ לגבולות המדינה. כל זה נכון באותה המידה, ואף יותר, לגבי תנועת-התחייה.

יובל נאמן
נורש את הפליטים

הערה אנטי-שמית, שבאה לגמור את השואה, פשע חר-פעמי בתולדות העת החדשה.

משוםכך אין ליהודים ולישראלים שום היסוס להגדיר את להרמן כ-"פאשיסט", והוא הדין לגבי פוליטיקאים ותנועות בעלי מגמות דומות בארצות אחרות.

אך אם להרמן הוא ניארפאשיסט, איזו הגדרה מתאימה לגאולה כהן וליובל נאמן, למשל?

בהעדיף של תנועת-התחייה דרש יובל נאמן, האיש מס' 1 בתנועה, לגרש מתחומי הארץ את כל הפליטים הפלסטינים, כחצי מיליון במיספר.

גאולה כהן שתפה לריעה זו.

להרמן רובק על היצרים השפלים ביותר של שינאת-הזר, של לאומנות בלתי-מרוסנת, של הסתה נגד המיעוט הלאומי בתוך המדינה ונגד עמים אחרים שמוחוץ לגבולות המדינה. כל זה נכון באותה המידה, ואף יותר, לגבי תנועת-התחייה.

תהילים מול טילים

מאז נפתמי שש העולם הזה לה ביא לקראתי את המילה הקולעת חד-נוצעת, כמו, למשל, המילים מפיו של עמוס קינן, סופר, עיתונאי ואמן, בגלית העולם הזה שהופיע השבוע לפני 25 שנה:

● השימחה היחידה שיטעה במדינת זו היא השימחה לאיד"י" וגם בפיו של מנהל החברה-קדישא בתל-אביב היו באותו שבוע מילים מעני-יינות, משנודע כי בידי המצרים טילי קרקע-קרקע חדישים. ● וכך הגיב איש-הדת התל-אביבי: ● מול הטילים של המצרים, יש לנו נשק בודק - תהילים!